

SILNEJŠIE KOMUNITY, PROSPERUJÚCE REGIÓNY

ÚLOHA ENERGETICKÝCH KOMUNÍT V
NÁRODNÝCH A REGIONÁLNYCH PLÁNOCH
PARTNERSTVA

INFORMÁCIE

GREENPEACE
RESCOOP.EU

Energetické komunity majú silný sociálny a územný vplyv a mali by byť základným kameňom národných a regionálnych plánov partnerstva

Prepracovaná smernica 2018/2001 (smernica o obnoviteľných zdrojoch energie II alebo REDII) a prepracovaná smernica 2019/944 (smernica o vnútornom trhu s elektrickou energiou alebo IEMD) zaviedli energetické komunity obnoviteľných zdrojov energie a energetické komunity občanov ako dve právne definície, ktoré zahŕňajú energetické komunity (EC), a udelili im práva na účasť na energetickom trhu. Tieto činnosti boli následne ďalej rozšírené v rámci **balíka FitFor55**, vrátane renovácií, vykurovania a chladenia a zmierňovania energetickej chudoby.

Prostredníctvom EC môžu občania spolu s malými podnikmi a miestnymi orgánmi spoločne vytvárať miestne projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, čím podporujú inkluzívnu energetickú transformáciu na miestnej úrovni.

+ 8,000

počet EC v Európe podľa projektu ESPON TANDEM, doteraz najkomplexnejšieho mapovacieho projektu.

1,100€/rok

suma, ktorú môže domácnosť v EÚ ušetriť účasťou v energetickej komunite.

10%/rok

priemerné zníženie spotreby energie v dôsledku zmien správania vyplývajúcich zo zvýšenia energetickej gramotnosti.

74%

energetických spoločenstiev má sociálne ciele – často súvisiace s riešením energetickej chudoby.

45%

dopytu EÚ po energii môžu **do roku 2050 pokryť energetické komunity**

Bezpečnosť dodávok

Rôzni dodávatelia energie v komunitách boli **počas energetickej krízy** schopní buď **obmedziť ceny, alebo ich udržať pod úrovňou trhových cien**, a to vďaka svojej schopnosti uspokojovať všetky potreby svojich členov prostredníctvom vlastnej energie z obnoviteľných zdrojov. V kombinácii so skladovaním a flexibilitou **môžu energetické komunity budovať miestnu odolnosť a bezpečnosť dodávok**.

Ako môžu energetické komunity prispieť k cieľom národných a regionálnych plánov partnerstva

V júli 2025 Európska komisia uverejnila návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje nový zastrešujúci „Európsky fond pre hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, poľnohospodárstvo a vidiek, rybné hospodárstvo a námorné záležitosti, prosperitu a bezpečnosť“. Teraz má každý členský štát vypracovať svoj „**národný a regionálny partnerský plán**“ (NRPP).

Ciele NRPP	Vzťah k energetickým komunitám
 „znížiť regionálne nerovnováhy v Únii a zaostalosť najmenej znevýhodnených regiónov“	Kapitál generovaný energetickými komunitami zostáva v regióne: • Energetické projekty komunity generujú pre miestne ekonomiky dvakrát až osemkrát väčšie prínosy v porovnaní so súkromnými projektmi. • 1 euro z verejných dotácií pre energetické komunity generuje 50 eur ekonomických prínosov pre dané územie. Každé euro z verejných zdrojov investované do energetického projektu komunity priláka 40 až 60 eur súkromného kapitálu. Celkovo môžu energetické komunity do roku 2030 zmobilizovať až 176 miliárd eur na energetickú transformáciu. Komunitné energetické projekty vytvárajú miestne pracovné miesta a ekonomické príležitosti, čím posilňujú právo na pobyt.
 „podporovať kvalitnú zamestnanosť, vzdelávanie a zručnosti a sociálne začlenenie“	Komunitné energetické projekty v celej EÚ prispievajú k vytvoreniu 4800 pracovných miest na plný úväzok. <i>(Extrapolácia z projektu LIFE ENERCOM Facility)</i> EC môžu byť inkubátormi zelených a digitálnych zručností, pretože: • oboznamujú členov s digitálnym a flexibilným vybavením (napr. reakcia na dopyt, akumulácia energie v batériách, siete) • vzdelávajú členov, aby pochopili svoje účty za energiu, svoje spotrebiteľské práva a ako sa aktívne podieľať na energetickej transformácii • zvyšujú kvalifikáciu občanov, aby získali kvalifikáciu v oblastiach, ako je renovácia bytov
 „na podporu implementácie SPP“	Ako zdôrazňuje poradenské centrum Komisie pre energetické komunity vo vidieckych oblastiach, energetické komunity môžu: • diverzifikovať príjmy poľnohospodárov (napr. prostredníctvom predaja zvyškov biomasy na energetické účely) a znížiť ich prevádzkové náklady (napr. prostredníctvom agrivoltaiky) • vytvárať príležitosti vo vidieckych oblastiach, najmä pre mladých ľudí, a posilňovať sociálnu súdržnosť

„chrániť a posilňovať
demokraciu v Únii a
dodržiavať hodnoty Únie“

EC sú školami demokracie, pretože ich model riadenia **oboznamuje občanov s participatívnymi rozhodovacími procesmi**. Môžu tiež uľahčiť **silné pracovné vzťahy medzi občanmi a miestnymi orgánmi**.

Podporou rovnocennej účasti zmierňujú energetické družstvá rozdiely súvisiace s vekom, pohlavím, sociálnym zázemím atď. Rozhodujúce je, že prostredníctvom priamej účasti energetické družstvá podporujú spoločenskú akceptáciu obnoviteľných zdrojov energie.

- V celej Európe **61 % opýtaných** uviedlo, že by sa pravdepodobne pripojili k **energetickému družstvu**.
- Vo Veľkej Británii by **62 % verejnosti** podporilo projekt obnoviteľnej energie vo vlastníctve komunity vo svojej oblasti, v porovnaní s 40 % podporou projektu vo vlastníctve súkromného subjektu.

Nižšie je uvedený prehľad článkov z návrhu nariadenia, ktoré sú relevantné pre energetické družstvá

ČLÁNOK 6

Partnerstvo a
viacúrovňové riadenie

Energetické družstvá by mali byť zahrnuté do vypracovania NRPP. Konkrétne, národné koalície energetických družstiev by sa mali zúčastňovať aj na monitorovacích výboroch, ktoré budú zriadené na dohľad nad vykonávaním plánu.

Členské štáty musia preukázať súlad medzi svojimi NRPP a národnými energetickými a klimatickými plánmi (NEKP)

ktoré už obsahujú podrobné informácie o podporných opatreniach pre energetické komunity.

ČLÁNOK 22

Požiadavky na NRPP

- V tomto zmysle môžu členské štáty **využiť EC ako nástroje sociálnej súdržnosti, najmä v menej rozvinutých, transformujúcich sa a najvzdialenejších regiónoch**. Umožniť miestnym orgánom realizovať spolu s občanmi projekty v oblasti vykurovania z obnoviteľných zdrojov, zdieľania elektrickej energie, zdieľanej elektromobility a renovácie budov.
- Ukazovateľ 191 nariadenia o výkonnosti konkrétne uvádza EC s 100 % klimatickým a 40 % sociálnym koeficientom. To znamená, že takéto investície **sa môžu započítať do 14 % sociálneho vyčlenenia a 43 % klimatického vyčlenenia** v NRPP.

Členské štáty musia riešiť odporúčania pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra

Komisia dôsledne odporúča, aby krajiny EÚ prijali podporné opatrenia pre energetické komunity.

ČLÁNOK 26

O implementácii nástroja EÚ

Nástroj EÚ má podporovať cezhraničné akcie s pridanou hodnotou na úrovni Únie. Medzi oprávnené činnosti budú patriť „činnosti LIFE“. **Nástroj EÚ by mal teda podporovať EC pri vývoji spoločných inovatívnych služieb, ktoré pokrývajú rôzne členské štáty** (napr. online One Stop Shops alebo nástroje na maximalizáciu vlastnej spotreby energie)

ČLÁNKY 35 A 76

O spoločnej poľnohospodárskej politike a miestnom rozvoji riadenom komunitou

Od agrivoltaiky po biopelety **môžu EC pomáhať poľnohospodárom diverzifikovať ich príjmy, podporovať opatrenia v oblasti klímy a budovať sociálnu súdržnosť**. Mali by byť podporované ako integrálny nástroj miestneho rozvoja riadeného komunitou, najmä vo vidieckych oblastiach.

ČLÁNKY 74 A 75

O iniciatívach územnej a miestnej spolupráce a integrovanom územnom a mestskom rozvoji

Komunitné energetické združenia môžu byť kľúčovým nástrojom územného rozvoja v každom regióne v súlade s cieľom solárnej stratégie EÚ, ktorým je 1 komunitné energetické združenie na každú obec s viac ako 10 000 obyvateľmi. Miestne orgány môžu spolupracovať s organizáciami odborníkov v oblasti komunitnej energetiky a zavádzať jednotné kontaktné miesta, aby pomohli občanom orientovať sa v energetickej transformácii prostredníctvom zdola nahor orientovaného prístupu založeného na mieste.

ČLÁNKY 80 A 82

O sociálnom klimatickom fonde a synergiách s modernizačným fondom

V súčasnosti existuje **v Európe viac ako 650 projektov komunitného vykurovania a chladenia, ktoré poskytujú stabilnú a čistú tepelnú energiu viac ako 1,9 miliónom občanov EÚ**. Sociálny klimatický fond a modernizačný fond by mali uprednostňovať takéto projekty, ako aj renováciu domovov, ktoré ich podporujú.

PREHĽAD SLOVENSKEHO KOMUNITNÉHO ENERGETICKÉHO SEKTORA

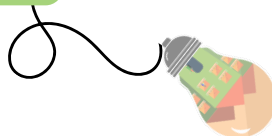
13

energetické komunity

mnohé sú v rámci programu prosumer (1100)

8GW

zdieľanej energie v roku 2025

> 100

občanov priamo zapojených do energetických komunití,
viac zapojených do prosumerizmu.

Energetické komunity vedú hlavne obce alebo súkromné spoločnosti.

Mobilizovaný kapitál vo výške

66.5 M€

program grantov Zelené spoločnosti, 40 % investície, ale je potrebné spotrebovať aspoň 50 % energie na mieste.

Energetická chudoba

8 % ľudí nie je schopných riadne vykurovať svoje domovy.

Neexistuje jednotná definícia energetickej chudoby, takže energeticky chudobné domácnosti predstavujú 160 000 až 330 000 domácností na Slovensku. Najzraniteľnejšie sú jednočlenné domácnosti alebo rodiny s aspoň jedným dieťaťom, ktoré žijú prevažne na dedinách. Tento problém je najrozšírenejší v Nitrianskom a Banskobystrickom kraji.
Viac informácií.

Ceny

necielené dotácie pre domácnosti
(90 % domácností dostáva „dotácie na energie“)

